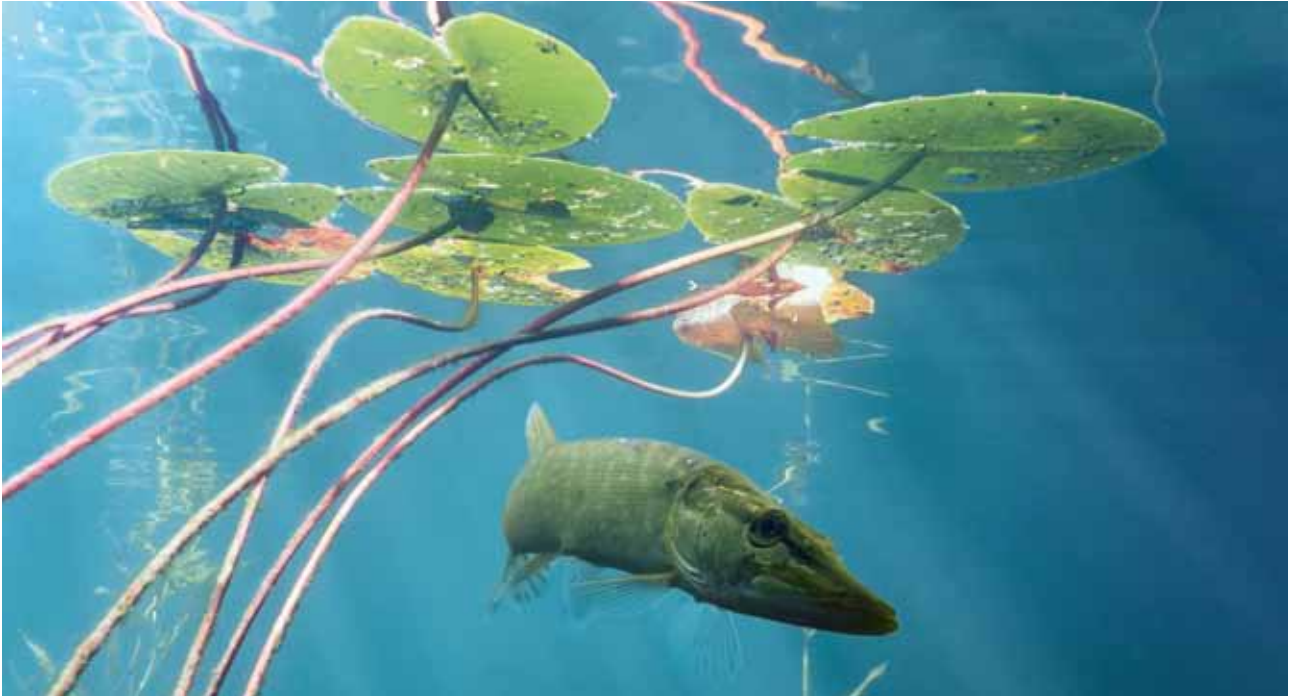

➔ SLEUTELFACTOR TOXICITEIT BRENGT ECOLOGISCHE EFFECTEN TOXISCHE STOFFEN IN BEELD

STOWA heeft een methode ontwikkeld waarmee de effecten van giftige stoffen op de ecologische waterkwaliteit in beeld worden gebracht. Volgens watersysteemcoördinator Bas van der Wal vormt de methode een goede aanvulling op de huidige toxiciteitsnormen. Hij legt uit waarom.

Op dit moment zijn er voor ongeveer 130 toxische stoffen wettelijke concentratienormen vastgesteld. Deze normen zijn gebaseerd op de risico's die ze vormen voor het watermilieu. De waterschappen toetsen of hun wateren voldoen aan deze normen en baseren er ook vergunningverlening en handhaving op. Volgens Van der Wal vormen de normen een goede basis voor de bescherming van het waterleven. 'Maar', voegt hij eraan toe: 'Voor een echt goede bescherming is het belangrijk ook inzicht te hebben in de werkelijke ecologische effecten van toxische stoffen. Bovendien wordt de toxiciteit niet alleen bepaald door de 130 genormeerde stoffen afzonderlijk, maar door combinaties van de naar schatting 100 duizend toxische stoffen die theoretisch in het water voor kunnen komen.'

95 PROCENT

Als aanvulling op het normstelsel heeft STOWA daarom de Ecologische Sleutelfactor Toxiciteit ontwikkeld. Het betreft een methode die voor 1900 bekende stoffen, dus ook van veel ongenormeerde stoffen, het ecologische effect (de zogenoemde toxische druk) op het waterleven bepaalt. Dit gebeurt op basis van wetenschappelijk geaccepteerde berekeningsmethoden. Ook combinatie-effecten worden meegenomen. Dit kan worden aangevuld met een serie toxiciteitstesten die rechtstreeks iets zeggen over de giftigheid van het water. Van der Wal: 'Met de sleutelfactor beogen wij bescherming te bieden aan 95 procent van alle waterorganismen. Dat houdt in dat maximaal 5 procent van het waterleven de kans mag lopen op enigerlei schade door stofconcentraties in het oppervlaktewater.'

Volgens Bas van der Wal is de ESF een mooie stap voorwaarts bij verdere bescherming van het waterleven. Maar er zijn ook twijfels. Hij legt uit waar die vandaan komen: 'Normen en effecten vallen niet altijd samen. Je kunt binnen de normen blijven en toch toxicologische effecten waarnemen. Het omgekeerde kan ook het geval zijn. Dat maakt het voor vergunningverlening en handhaving op dit ogenblik lastig. Je kunt lastiger handhaven op een norm, als je in sommige gevallen geen toxicologische effecten waarneemt. Om dit op te lossen zou het toetsingskader moeten veranderen, waarbij je van normtoetsing naar effecttoetsing gaat. Maar dat is uiteraard aan de politiek.'

OP DE LOOP

Via de nu ontwikkelde methode krijgen waterbeheerders een veel beter en completer beeld van de toxicologische effecten van stoffen op het waterleven. 'In dat opzicht ben ik erg enthousiast over de ESF Toxische Stoffen,' zegt dijkgraaf Paul van Erkelens van Wetterskip Fryslân desgevraagd. 'Maar', voegt hij eraan toe: 'Toch kunnen we niet zo maar van normen overstappen op effecten. Een voorbeeld: ieder waterschap levert aan het Rijk en Brussel verplicht tabellen en kaarten aan waarop staat waar wel en niet aan de opgelegde stofnormen wordt voldaan. Als we overstappen op effecten, dan gaan die kaarten er natuurlijk heel anders uitzien. Wateren die 'rood' zijn, worden wellicht ineens 'groen', en omgekeerd. Dan loop je het risico dat mensen ermee op de loop gaan en we in de problemen komen met vergunningverlening, handhaving en controle. Het is zaak om alle inventiviteit die in deze methode is gestopt, nu aan te wenden om te zorgen dat er een goede link wordt gelegd tussen de bestaande toxische normen en deze nieuwe effectmeting. Hoe dat er precies uit moet komen te zien? Het één kan in de plaats komen van het ander, of als aanvulling op. Het moet in ieder geval helder, transparant en sluitend zijn. Voor alle betrokkenen.'

Paul van Erkelens
van Wetterskip Fryslân

WAT ZIJN ECOLOGISCHE SLEUTELFACTOREN?

De ESF Toxiciteit maakt onderdeel uit van een reeks sleutelfactoren die samen iets zeggen over de ecologische toestand van wateren en handvatten geven om die te verbeteren. Het gaat om factoren als externe en interne nutriëntenbelasting, lichtklimaat, migratiemogelijkheden en habitatgeschiktheid. Op www.sleutelfactoren.nl leest u er meer over.

STOWA TER INFO IN EEN NIEUW JASJE

Wellicht heeft u het gemerkt, misschien ook niet. Maar de STOWA ter Info heeft vanaf deze uitgave een aangepaste vormgeving. De aanleiding voor deze wijziging ligt in het feit dat we u in minder woorden meer willen vertellen. We streven naar korte, kernachtige verhalen, met een duidelijke (bestuurlijke) boodschap. Zo brengen we u snel op de hoogte van de belangrijkste ontwikkelingen op het snijvlak van kennis, innovaties en waterbeheer, met aandacht voor het toepassen van deze kennis (en de mogelijke consequenties daarvan) in uw eigen praktijk.

Deze redactionele koerswijziging heeft geleid tot een wat andere tekst/beeld verhouding. We kunnen meer ruimte nemen voor de opmaak. De inleidende teksten zijn korter maar staan in een groter corps. De lopende teksten staan niet meer in blauw, maar in zwart. Ook hebben we de interline tussen de regels groter gemaakt. En verder zijn er nog wat kleinere zaken aangepast aan de smaak van deze tijd. Zoek de verschillen, als u het leuk vindt...

De Redactie